

KAMIEŃ Z BŁĄŻKOWEJ

W listopadzie 2017 roku wracaliśmy z moim synem Franciszkiem z wyprawy w poszukiwaniu cysterskiego kamienia granicznego w okolicach Kochanowa. Aby urozmaicić sobie drogę powrotną, zdecydowaliśmy się przejechać między innymi przez Błazkową, wioskę przed laty należąca częściowo do krzeszowskich cystersów. Właśnie podziwialiśmy miejscowość z okien samochodu, kiedy niespodziewanie naszą uwagę przykuł kamienny obiekt znajdujący się tuż przy drodze. Z daleka swoją formą przypominał on nieco kamień graniczny.

Ilustracja 1: Zdjęcia przedstawiające kamień graniczny z Błazkowej. Fotografia: Marian Gabrowski, wrzesień 2019.

Po dokładnym obejrzeniu naszego znaleziska okazało się, że niewątpliwie jest to dawny znak graniczny, o czym świadczy zlokalizowany na jego szczycie znak „+”. Z boku kamiennego słupa widoczna jest nieco zatarta, lecz jeszcze czytelna liczba „1577”, będąca prawdopodobnie datą ustawienia owego znaku.

Niestety w literaturze nie udało mi się natrafić na żadne wzmianki o tymże obiekcie. Choć kamień ten zlokalizowany jest w samym środku Błazkowej, to ani słowem nie wspomina o nim „Słownik geografii turystycznej Sudetów” w haśle „Błazkowa”¹. Postanowiłem więc o tym ciekawym znalezisku poinformować autora bloga „Ścieżką w bok”², gdyż jako osoba interesująca się oznakowaniem granicznym opactw i zakonów w Sudetach mógł on mieć jakieś informacje na ten temat. Była to trafna decyzja, ponieważ od razu odpisał mi on, że kamień ten znajduje się „...“

1 M. Staffa (red.), *Słownik geografii turystycznej Sudetów*, tom 8; [4]s.58-61.

2 <https://sciezkawbok.wordpress.com> – dostęp wrzesień 2019.

na starej granicy dóbr pomiędzy Nieder Blasdorf i Ober Blasdorf³. Dodatkowo dowiedziałem się też, że o roku 1577 wzmiankuje Przemysław Wiszewski w swoim opracowaniu „Świat na pograniczu. Dzieje Lubawki i okolic do 1810 r.”, gdzie można odnaleźć następujące stwierdzenie: „W bliżej nieznanym – także samym mnichom – okolicznościach stracili oni przed 2. połową XVI w. część posiadłości w Błażkowej. Tak zwana Błażkowa Górna nadal pozostawała własnością klasztorną, ale Błażkowa Dolna należała już do rodziny von Zedlitz zu Lomnitz. W 1594 r. jako dziedzic wsi »Blassdorf« występuje w rejestrach podatkowych Wolf Zedlitz. Rozdzielenie wsi musiało dokonać się w niespokojnym czasie, nie tylko nie zostało bowiem odpowiednio udokumentowane. Podział majątku rodził stałe konflikty między poddanymi obu panów. Ostatecznie przebieg granicy między dobrami musiał ustalić w 1577 r. starosta księstwa świdnickiego Maciej von Logau (Logaw) w obliczu »wieloletnich sporów« i z pomocą wysłannika kamery cesarskiej we Wrocławiu Jerzego Parcha⁴.”

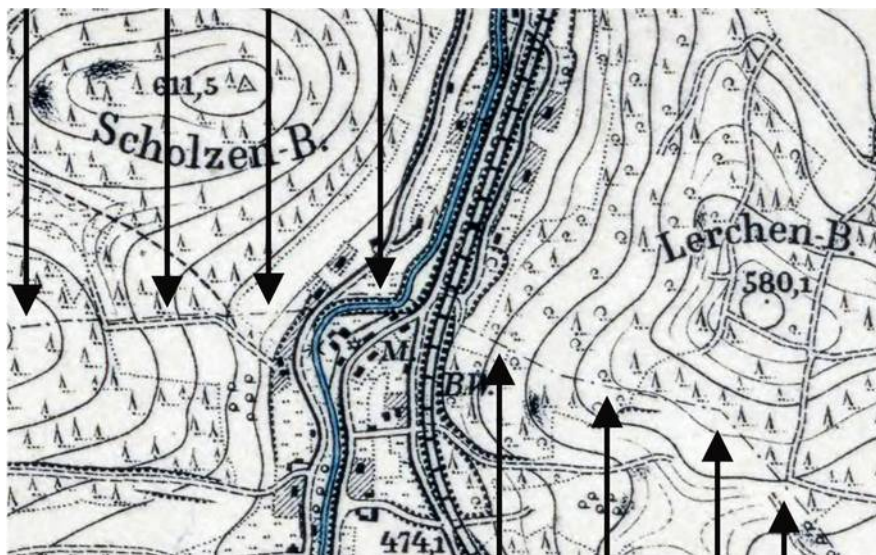
Jednakże na o wiele bardziej szczegółowy opis wydarzeń z 1577 roku natrafiłem w innym z tekstów Przemysława Wiszewskiego, gdzie autor ten stwierdza między innymi: „W trakcie rozgraniczania dóbr von Zedlitzów (Błażkowa Dolna) i klasztoru krzeszowskiego (Błażkowa Górna) starosta świdnicki, Mathes von Logaw w 1577 r. oparł się zarówno o tradycyjnie wysoko wartościowane i związane z procesem rozgraniczania obiekty, jak i wprowadził nowe. Rozpoczął od dróg, a właściwie traktów służących do przeganiań bydła (»Vieh-Weg«), które określały przebieg granicy posiadłości sołtysich. Ale wykorzystał również bieg rzeki Bóbr i szereg innych elementów – w tym znanego nam już drzewa granicznego – wyznaczając dla nas swoisty kanon znaków pamięci współtworzących przestrzeń naszej okolicy w 2 połowie XVI w. Jak wskazał w swoim dokumencie starosta von Logaw »rzeka Bóbr spotyka się z wymienioną Drogą Bydlęcą. W tym miejscu wykonano w mojej obecności i obecności obu stron specjalny znak i także dalej wyraźne znaki oraz płot dla obu stron nawzajem ustawiony. (...) Od tych znaków granica między klasztorem a sołtysiem i Błażkową Dolną biegnie nad wodą prosto w kierunku Wielkiego Klonu na górze Munchberge, na którym jest krzyż. Także ono zostało oznaczone w mojej obecności. Od klonu granica biegnie dalej i przekracza górę, zatrzymuje się przy Wielkiej Granicy Kamiennej, biegnie od niej starą, widoczną granicą między sołtysiem i poddanymi w Górnej Błażkowej aż do najdalej z tyłu położonej góry w kierunku Starej Białki«⁵.”

3 Fragment korespondencji e-mail z dnia 27 listopada 2017 roku.

4 P. Wiszewski, *Świat na pograniczu. Dzieje Lubawki i okolic do 1810 r.*, [5]s.108.

5 J. Nowosielska-Sobel, G. Strauchold, P. Wiszewski, *Gmina Lubawka. Atlas materiałów i źródeł historycznych*, [3]s.8.

W przytoczonym tu cytacie znajduje się opis przebiegu granicy, począwszy od wschodu wioski, a dokładniej od miejsca, gdzie „rzeka Bóbr spotyka się z Drogą Bydlęcą”, w kierunku zachodnim, w stronę miejscowości Stara Białka. Natomiast wspominany tu kamień graniczny z 1577 roku znajduje się właśnie w pobliżu wschodniego brzegu Bobru, tuż przy drodze przychodzącej tu z pól. Wprawdzie układ szlaków komunikacyjnych zapewne uległ zmianie podczas budowy przebiegającej tu linii kolejowej, jednak można podejrzewać, że to właśnie tu Droga Bydlęca mogła dochodzić do Bobru. Starosta von Logaw stwierdza, że „w tym miejscu wykonano (...) specjalny znak”, a wiemy też, że znak ów wykonano w 1577 roku i znajdował się on na granicy wiosek Błazkowa Górna i Błazkowa Dolna. Wydaje się więc, że wspomniany przez ówczesnego starostę „specjalny znak” zachował się dokładnie w tym samym miejscu przez kilkaset lat i jest to właśnie opisywany tutaj kamień z Błazkowej!

Ilustracja 2: Przebieg linii granicznej pomiędzy wioskami Nieder Blasdorf i Ober Blasdorf na mapie „Schmiedeberg” w skali 1:25.000 z 1886 roku; [2].

Przebieg linii granicznej pomiędzy wioskami Nieder Blasdorf i Ober Blasdorf można zobaczyć na mapie „Schmiedeberg” z 1886 roku⁶ (patrz ilustracja 2). Na zachód od miejscowości biegła ona na południe od szczytu Scholzen-Berg (pol. *Soltys*), następnie przecinała rzekę Bober (pol. *Bóbr*), drogę oraz linię kolejową; po wschodniej stronie granicę

⁶ Mapa Schmiedeberg, Meßtischblatt 3071, 1:25.000, 1886, [2].

dostrzegamy na południe od góry *Lerchen-Berg* (pol. *Skowroniec*). Opisywany wcześniej kamień graniczny znajduje się pomiędzy drogą a linią kolejową, dokładnie tam, gdzie przebiegała niegdyś granica pomiędzy Błażkową Górną a Błażkową Dolną⁷.

Próba zlokalizowania na współczesnych mapach działki geodezyjnej, na której znajduje się opisywany kamień, doprowadza do wniosku, że prawdopodobnie ów znak graniczny wykorzystywany jest do dziś. Jak widać na ilustracji 3, w tejże właśnie lokalizacji znajduje się punkt styku granic aż pięciu działek geodezyjnych: 160, 158, 217, 215 oraz 182/168; można więc miejsce to określić mianem „pięciostyku”.

Ilustracja 3: Fragment ortofotomapy Błażkowej z widocznymi granicami działek geodezyjnych; strzałka wskazuje na pięciostyk granic, w którym znajduje się kamień graniczny z 1577 roku. Źródło podkładu: serwis geoportal.gov.pl.

Opisywany tu kamień graniczny ma postać obelisku o okrągłym przekroju, jego średnica zmniejsza się wraz z wysokością, natomiast sam wierzchołek jest zaokrąglony. Wysokość od poziomu gruntu to ok. 96÷99 cm (w zależności od miejsca pomiaru); obwód mierzony tuż nad gruntem to 134 cm, natomiast w połowie wysokości to ok. 110 cm (co daje średnicę odpowiednio ~43 i 35 cm). Mniej więcej w połowie wyso-

7 Taką lokalizację potwierdza też autor bloga „*Ścieżką w bok*” w swoim wpisie dotyczącym tejże właśnie tematyki: <https://sciezka.wbok.wordpress.com/2017/12/28/blazkowa-blasdorf/> - dostęp wrzesień 2019 roku.

kości słupa, poczynając od strony południowej w kierunku wschodnim, znajdują się cztery wykute cyfry tworzące datę „1577”. Wymiar tego napisu to ok. 9x32 cm.

Ilustracja 4: U góry wykonane we wrześniu 2019 roku fotografie poszczególnych cyfr tworzących datę 1577; dla zwiększenia ich czytelności wykonane zostały one przy bocznym świetle latarki. Poniżej odrys krawędzi cyfr odzwierciedlający ich wzajemne położenie i proporcje.

Wydaje się, że niemal wszystkie znane obiekty zabytkowe w Błazkowej pochodzą z XIX i XX wieku, bodajże jedynym wyjątkiem jest datowana na XVIII wiek brama przy zagrodzie nr 3⁸. Dlatego też pewnym zaskoczeniem jest fakt, że ów kamienny znak graniczny, będący prawdopodobnie najstarszym zabytkiem w tejże miejscowości, nie jest ujęty w „Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Lubawka”⁹. Również autorzy opracowania „Krajobraz kulturowy gminy Lubawka” nie wzmiankują opisywanego kamienia; wspominają jednak: „Śledząc historię kształtowania się dziedzictwa kulturowego gminy, należy podkreślić brak jakichkolwiek dzieł mogących być bezsprzecznie wiązanych z tymi terenami sprzed połowy XVI w. W przypadku kilku z nich, w tym zwłaszcza późnogotyckich rzeźb z Chelmska Śląskiego oraz Miszkowic, można jedynie snuć przypuszczenia, że funkcjonują one w obrębie swojego pierwotnego miejsca przeznaczenia. Z kolei brak zachowanych jakichkolwiek gotyckich zabytków architektury, pomimo wzmianek o ich istnieniu, może być konsekwencją wzniesienia ich z nietrwalego budulca, jak i podej-

8 M. Staffa (red.), *Słownik geografii turystycznej Sudetów*, tom 8; [4]s.61.

9 Źródło: „Zarządzenie nr 9/2013 Burmistrza Miasta Lubawka z dnia 8 stycznia 2013 roku w sprawie: przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Lubawka”.

mowanych na szeroką skalę w dobie nowożytnej przedsięwzięć budowlanych”¹⁰. Kto wie, czy opisywany kamień nie jest najstarszym zabytkiem gminy Lubawka o bezsprzecznie jednoznacznej dacie powstania?

Współrzędne opisywanego kamienia to N 50°44'13” oraz E 15°59'06”.

Zbierając materiały dotyczące opisywanego przed chwilą kamienia granicznego z Błażkowej poszukiwałem w swojej skrzynce pocztowej dawnej korespondencji dotyczącej tego tematu – gdyż chciałem cytować informacje przesłane mi niegdyś przez autora bloga „Ścieżką w bok”. Ku mojemu zaskoczeniu okazało się, że nie tylko z nim prowadziłem dyskusje na tenże temat! Otóż kilkanaście lat wcześniej otrzymałem e-mailem fotografię opatrzoną następującym komentarzem: „Zdjęcie to zostało zrobione pod Błażkową przy drodze mniej więcej w miejscu oznaczonym czerwonym kwadracikiem na zdjęciu mapy. To Pana region. Może potrafi Pan określić: co to za kamień? Na nim jest widoczny (prawdopodobnie) rok 1577. Może to kamień graniczny dóbr (np. klasztoru w Krzeszowie)? Tego nie wiem”¹¹. Autorem cytowanych słów był pan Marek Lubicz-Woyciechowski, a ja następnego dnia odpisałem: „Niestety, ale na to pytanie nie jestem w stanie udzielić odpowiedzi – nic mi nie wiadomo na temat tego kamienia”¹². Temat ten wówczas zbytnio mnie nie zainteresował.

10 R. Gliński, A. Patała, *Krajobraz kulturowy gminy Lubawka*, [1]s.154.

11 Fragment korespondencji e-mail z dnia 29 czerwca 2005 roku.

12 Fragment korespondencji e-mail z dnia 30 czerwca 2005 roku.

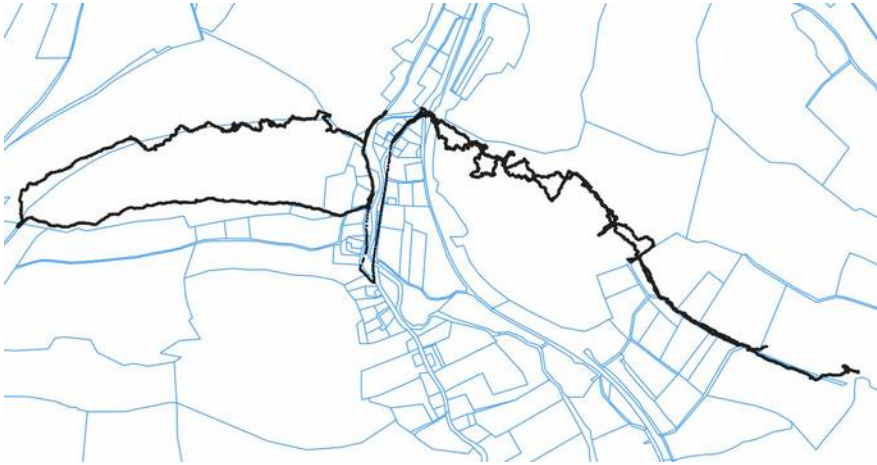

Ilustracja 5: Archiwalne zdjęcie kamienia granicznego z Błażkowej. Fotografia: Marek Lubicz-Woyciechowski, wrzesień 2004.

W moim archiwum zachowała się niestety sama treść e-maila, bez załączonego zdjęcia i mapki. Natomiast ja sam całkowicie już nie kojarzę treści korespondencji sprzed kilkunastu lat: czy była tam mowa o tym samym kamieniu, czy też w Błażkowej zachowało się więcej kamieni granicznych z 1577 roku? O wyjaśnienie moich wątpliwości postanowiłem poprosić autora, który już następnego dnia odpisał mi: „znalazłem zdjęcie kamienia z Błażkowej (...) Prawdopodobnie jest to kamień graniczny ziem należących do klasztoru w Krzeszowie (Błażkowa w połowie należała do klasztoru). Być może o ten kamień Panu chodzi”¹³. Załączony opis lokalizacji kamienia oraz jego fotografia (patrz ilustracja 5) nie pozostawiają wątpliwości, że chodzi tutaj o kamień opisywany na poprzednich stronach. Pewnym zaskoczeniem może być wyjątkowo dobra czytelność cyfr wykutych na kamieniu, jednakże jest to najprawdopodobniej wynik celowego uwypuklenia ich konturów za pomocą kredy.

13 Fragment korespondencji e-mail z dnia 18 września 2019 roku.

Jednakże czy opisany kamień jest jedynym takim znakiem granicznym z 1577 roku? Być może na dawnej granicy Błażkowej Dolnej i Błażkowej Górnej zachowały się inne tego typu obiekty?

Ilustracja 6: Trasa mojej wędrowki wzdłuż granicy dzielącej niegdyś wioskę Błażkowa.

15 września 2019 roku wybrałem się w teren z zamiarem odszukania jakichkolwiek śladów przebiegu dawnej granicy. Swoją wędrowkę rozpocząłem przy opisywanym tu kamieniu granicznym, po czym skierowałem się w kierunku wschodnim, idąc południowymi zboczami góry Skowroniec. Wzdłuż dawnej granicy dotarłem w miejsce odległe jakieś trzysta metrów od drogi krajowej numer 3, dalej linia graniczna przebiega przez chaszczę porastające brzegi płynącego ciekę wodnego, poszukiwanie tu znaków granicznych wydaje się z góry skazane na porażkę. Zawróciłem więc i tą samą drogą wróciłem do punktu wyjścia. Następnie samochodem udałem się na zachodni brzeg Bobru, gdzie zboczami Długiej Góry (niem. *Langer Berg*) ponownie usiłowałem wędrować wzdłuż dawnej granicy. Po pewnym czasie jednak poddałem się i wędrowkę swą kontynuowałem ścieżką wiodącą nieco na północ od granicy, a po zejściu z zachodniego zbocza wzniesienia powróciłem do samochodu leśną drogą.

W czasie swojej wędrowki odnalazłem jedynie kilka kamieni granicznych, jednakże zdecydowanie były to znaki współczesne. Oczywiście w opisywanej lokalizacji w dalszym ciągu mogą znajdować się nieodnalezione przeze mnie kamienie graniczne, gdyż szlak mojej wędrowki zaledwie „meandrował” śladem dawnej granicy (patrz ilustracja 6). Nie mogę więc twierdzić, że nie ma tu dawnych kamieni gra-

nicznych, jednakże podjęta przeze mnie próba ich odnalezienia nie przyniosła efektów.

Skoro opisywany kamień z Błażkowej zapewne jest najstarszym zabytkiem w tej miejscowości, a być może i najstarszym zabytkiem gminy Lubawka o bezsprzecznie jednoznacznej dacie powstania, to dlaczego znany jest on tak wąskiemu gronu osób? Rodzi się też pytanie, czy kamień ten w ogóle wpisany jest do jakiegokolwiek ewidencji zabytków? Dlatego też we wrześniu 2019 roku zwróciłem się do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu z petycją „o objęcie ochroną prawną, poprzez wpis do właściwej ewidencji zabytków, kamiennego znaku granicznego z 1577 roku, znajdującego się w miejscowości Błażkowa, gmina Lubawka”. W uzasadnieniu opisałem znaną mi historię owego kamienia, po czym stwierdziłem: „Mając na uwadze powyższe informacje można twierdzić, że opisywany kamień graniczny został ustawiony w 1577 roku na granicy dóbr Nieder Blasdorf i Ober Blasdorf (pol. Dolna i Górna Błażkowa). Współcześnie najprawdopodobniej znajduje się on w miejscu, gdzie stykają się granice pięciu działek geodezyjnych i jednocześnie być może jest najstarszym zabytkiem w miejscowości. Opisywany kamień graniczny jest obiektem o dużej wartości historycznej, lecz mimo to niemal całkowicie nieznanym. Znajduje się on w bezpośrednim sąsiedztwie drogi, na terenie aktualnie nieużytkowanym. W przypadku podjęcia w przyszłości próby zagospodarowania tego miejsca (np. na parking, plac zabaw, czy też w celu poszerzenia drogi) istnieje uzasadniona obawa jego niezamierzonego zniszczenia lub uszkodzenia. Dlatego też zwracam się z petycją do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu o objęcie ochroną prawną przedmiotowego kamienia granicznego”¹⁴.

Już następnego dnia po wpłynięciu mojej petycji Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków zwrócił się do jeleniogórskiej delegatury urzędu z prośbą o sprawdzenie, czy kamień ten jest już ujęty w ewidencji zabytków. Gdyby zaś kamień nie posiadał dokumentacji, to należało przeprowadzić jego oględziny w celu potwierdzenia zasadności prośby zawartej w mojej petycji¹⁵.

14 Fragment mojej petycji z dnia 20 września 2019 roku, złożonej do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu.

15 Pismo WRiD.5140.105.2019.IZS Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 25 września 2019 roku o następującej treści: „W związku ze złożoną przez Pana Mariana Gabrowskiego w dn. 20.09.2019 r. (data wpl. 24.09.2019 r.) petycją o objęcie ochroną prawną przez włączenie do ewidencji zabytków kamiennego znaku

Najwidoczniej kamień ten nie był ujęty w ewidencji zabytków ruchomych, czyli nie posiadał karty ewidencyjnej bądź żadnej innej dokumentacji dotyczącej zabytku, gdyż jeleniogórska delegatura w swoim piśmie z 29 października nie wspominała o takowym fakcie; znalazła się tu jedynie wzmianka o protokole oględzin kamienia¹⁶. Załączony protokół potwierdzał istnienie opisywanego kamienia¹⁷, choć mam wątpliwości co do opisanego tutaj dawnego przebiegu granicy pomiędzy wioskami „Ober i Nieder Blassdorf, które rozdziela naturalna granica

granicznego z 1577 r., znajdującego się w miejscowości Błażkowa, gm. Lubawka, powiat kamiennogórski (kopia petycji w załączeniu), proszę o sprawdzenie, czy ww. obiekt nie jest już ujęty w ewidencji zabytków ruchomych, tzn. czy nie posiada karty ewidencyjnej bądź jakiegokolwiek innej dokumentacji dotyczącej zabytku. W przypadku braku kamienia granicznego w ewidencji zabytków proszę o pilne przeprowadzenie oględzin ww. obiektu wraz ze sporządzeniem protokołu i dokładnej dokumentacji fotograficznej oraz pomiarów, w celu ustalenia stanu zachowania i potwierdzenia zasadności włączenia obiektu do wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także o uzyskanie informacji co do dokładnej lokalizacji (działka/i) i stanu prawnego zabytków, tzn. ustalenie właściciela/li nieruchomości, na której znak graniczny się znajduje. Zgodnie bowiem z obowiązującym prawem włączenie karty ewidencyjnej zabytku ruchomego do wojewódzkiej ewidencji zabytków może nastąpić za zgodą właściciela tego zabytku (art. 22 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 ze zm.)”.

- 16 Adresowane do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu pismo jeleniogórskiej delegatury JG/R. 5140.10.2019.IE z dnia 29 października 2019 roku dotyczące znaku granicznego w miejscowości Błażkowa: „Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura w Jeleniej Górze przesyła w załączeniu oryginał protokołu z dnia 09.10.2019 r. w sprawie petycji dotyczącej objęcia ochroną prawną przez włączenie do wojewódzkiej ewidencji zabytków kamiennego znaku graficznego (sic!) z 1577 r. Niestety nie udało nam się ustalić właściciela działki nr 217 obręb Błażkowa”.
- 17 „Protokół z oględzin. W związku z wnioskiem Pana Mariana Gabrowskiego w sprawie wpisu do rejestru zabytków: kamiennego znaku granicznego w dniu 9 października 2019 r. przeprowadzono na wniosek Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu dowód z oględzin przy udziale: - Izabela Epa - inspektor Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków Delegatury w Jeleniej Górze (...) W wyniku oględzin stwierdzono co następuje: Znak graniczny znajduje się w centralnej części wsi Błażkowa, po lewej stronie drogi prowadzącej w kierunku Lubawki, około 6 metrów od drogi, w niewielkim oddaleniu od posesji nr 16 i 17. Po drugiej stronie drogi przepływa rzeka Bóbr. Nie można jednoznacznie określić, na jakiej działce geodezyjnej został zlokalizowany. Z naszych ustaleń wynika, że jest to działka 217. Kamień znajduje się w pobliżu miejsca styku kilku działek geodezyjnych. Jest to kamienny słup o stożkowatym kształcie, wyoblony w górnej części. U podstawy nieco szerszy, nieznacznie zwęża się ku górze. Około połowy wysokości od strony płd - wsch wyryta została data »15 7 7«. Na wyoblonym wierzchołku widoczny jest znak »X«, typowy dla znaków granicznych. Wymiary słupa, ze względu na ukształtowanie terenu nieznacznie się różnią. Wysokość ok 97cm - 102 cm. Obwód u podstawy wynosi ok 105 cm., przy wierzchołku ok. 55cm. Słup jest prawdopodobnie znakiem granicznym, oddzielającym poszczególne majątki lub części wsi. Niegdyś Błażkowa podzielona była na część dolną i górną - Ober i Nieder Blassdorf, które rozdziela naturalna granica w postaci rzeki. Słup wykonany został

w postaci rzeki”. Bóbr przez Błażkową płynie południkowo, a granica między dwiema częściami wioski przebiegała raczej równoleżnikowo.

30 października Wojewódzki Konserwator zabytków poinformował mnie, że opisywany w mojej petycji „kamienny znak graniczny jest bezsprzecznie obiektem zabytkowym, o znacznych wartościach historycznych i naukowych (...) i kwalifikuje się do włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków”¹⁸, co też będzie zaplanowane do realizacji w przyszłym roku.

z jednego bloku piaskowca. Nosi ślady, pobieżnej, powierzchniowej obróbki, bez zbytniego estetycznego opracowania powierzchni. Poza znakiem X i datą brak śladów istnienia jakichkolwiek innych elementów zdobniczych jak również pierwotnych inskrypcji. Nie posiada cech stylowych, czas powstania można ustalić na podstawie daty wyrytej na jego środkowej części. Można przypuszczać, że ma formę typową dla opracowania znaków granicznych tego czasu (...).”

- 18 Pismo WRiD.5140.105.2019.IZS Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 30 października 2019 roku o następującej treści: „W związku ze złożoną przez Pana w dn. 20.09.2019 r. (data wpł. 24.09.2019 r.) petycją o objęcie ochroną prawną przez włączenie do ewidencji zabytków kamiennego znaku granicznego z 1577 r., znajdującego się w miejscowości Błażkowa, gm. Lubawka, powiat kamiennogórski, uprzejmie informuje, że w dn. 9.10.2019 r. została przeprowadzona lustracja konserwatorska obiektu. Stwierdzono, że znak graniczny znajduje się w centralnej części wsi Błażkowa, po lewej stronie drogi prowadzącej w kierunku Lubawki, ok. 6 m od drogi, w niewielkim oddaleniu od posesji nr 16 i 17. Kamienny słup o stożkowatym kształcie, wyoblony w części górnej z wyrytą datą 1577 i znakiem »X« na wyoblonym wierzchołku nosi znamiona znaku granicznego z 2 poł. XVI w. Usytuowanie znaku w pobliżu styku kilku działek geodezyjnych utrudnia jednoznaczne określenie, na której działce geodezyjnej został zlokalizowany. Kamienny znak graniczny jest bezsprzecznie obiektem zabytkowym, o znacznych wartościach historycznych i naukowych, spełniającym kryteria art. 3 pkt 1 i 3 oraz art. 6 ust.1 pkt 2 litery »a« i »h« ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2018, poz. 2067), i kwalifikuje się do włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków prowadzonej przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu w formie kart ewidencyjnych zabytków. Ze względu jednak na wyczerpanie środków finansowych przeznaczonych w 2019 r. na wykonawstwo dokumentacji konserwatorskiej, w tym kart ewidencyjnych zabytków ruchomych, wykonanie przedmiotowej karty ewidencyjnej zostanie zlecone w 2020 r. Po wykonaniu karty ewidencyjnej zabytku ruchomego dla ww. znaku granicznego organ, zgodnie z obowiązującym prawem (art. 22 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 ze zm.), wystąpi do właściciela nieruchomości, na której zlokalizowany jest zabytkowy obiekt, o wyrażenie zgody na włączenie karty ewidencyjnej zabytku ruchomego do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Po uzyskaniu zgody właściciela zabytku zostanie on włączony do wojewódzkiej ewidencji zabytków prowadzonej przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu”.

WUOZ

DOLNOŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
we WROCŁAWIU

50-243 Wrocław, ul. Władysława Łokietka 11
☎ (071) 3436501, 3441449

dwkz@dwkz.pl

<http://wosoz.ibip.wroc.pl/public/>

WRiD.5140.105.2019.IZS

Wrocław, 30.10.2019 r.

Szanowny Pan
Marian Gabrowski

ul. ...
...

dot. wniosku o włączenie do ewidencji zabytków kamiennego znaku granicznego w miejscowości Błażkowa

W związku ze złożoną przez Pana w dn. 20.09.2019 r. (data wpł. 24.09.2019 r.) petycją o objęcie ochroną prawną przez włączenie do ewidencji zabytków kamiennego znaku granicznego z 1577 r., znajdującego się w miejscowości Błażkowa, gm. Lubawka, powiat kamiennogórski, uprzejmie informuję, że w dn. 9.10.2019 r. została przeprowadzona lustracja konserwatorska obiektu. Stwierdzono, że znak graniczny znajduje się w centralnej części wsi Błażkowa, po lewej stronie drogi prowadzącej w kierunku Lubawki, ok. 6 m od drogi, w niewielkim oddaleniu od posesji nr 16 i 17. Kamienny słup o stożkowatym kształcie, wyoblony w części górnej z wyrutą datą 1577 i znakiem „X” na wyoblonym wierzchołku nosi znamiona znaku granicznego z 2 poł. XVI w. Usytuowanie znaku w pobliżu styku kilku działek geodezyjnych utrudnia jednoznaczne określenie, na której działce geodezyjnej został zlokalizowany.

Kamienny znak graniczny jest bezspornie obiektem zabytkowym, o znacznych wartościach historycznych i naukowych, spełniającym kryteria art. 3 pkt 1 i 3 oraz art. 6 ust.1 pkt 2 litery „a” i „h” ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2018, poz. 2067), i kwalifikuje się do włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków prowadzonej przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu w formie kart ewidencyjnych zabytków. Ze względu jednak na wyczerpanie środków finansowych przeznaczonych w 2019 r. na wykonawstwo dokumentacji konserwatorskiej, w tym kart ewidencyjnych zabytków ruchomych, wykonanie przedmiotowej karty ewidencyjnej zostanie zlecone w 2020 r. Po wykonaniu karty ewidencyjnej zabytku ruchomego dla ww. znaku granicznego organ, zgodnie z obowiązującym prawem (art. 22 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 ze zm.), wystąpi do właściciela nieruchomości, na której zlokalizowany jest zabytkowy obiekt, o wyrażenie zgody na włączenie karty ewidencyjnej zabytku ruchomego do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Po uzyskaniu zgody właściciela zabytku zostanie on włączony do wojewódzkiej ewidencji zabytków prowadzonej przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu.

Dolnośląski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
we Wrocławiu
mgr Barbara Nowak-Obelinda

a/a WRiD-ruchome

Ilustracja 7: Pismo Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 25 września 2019 roku informujące o planowanym włączeniu kamienia granicznego z Błażkowej do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

BIBLIOGRAFIA

1. Gliński Radosław, Patała Agnieszka, Krajobraz kulturowy gminy Lubawka, Wydawnictwo eBooki.com.pl, Wrocław 2017
2. mapa Schmiedeberg, Meßtischblatt 3071, 1:25.000, 1886
3. Nowosielska-Sobel Joanna, Strauchold Grzegorz, Wiszewski Przemysław, Gmina Lubawka. Atlas materiałów i źródeł historycznych, Wydawnictwo eBooki.com.pl, Wrocław 2015
4. Staffa Marek (red.), Słownik geografii turystycznej Sudetów, tom 8, Kotlina Kamiennogórska, Wzgórza Bramy Lubawskiej, Zawory, Wydawnictwo I-Bis, Wrocław 1997
5. Wiszewski Przemysław, Świat na pograniczu. Dzieje Lubawki i okolic do 1810 r., Wydawnictwo eBooki.com.pl, Wrocław 2015